

Kruvaziyer Turizminin Kültür Turizmine Katkıları

Ümit CİÇEK

Dünyanın gittikçe daha da küreselleştiği günümüzde, ulaşım yöntemlerinin gelişmesi, uzak mesafelerin kolay aşılabilmesi nedeniyle, kıta içi ve kıtalararası insan hareketleri hızlanmış; uluslararası yapılan ticaretin hacmi artmış ve yerli pazardaki rekabet, yerini uluslararası rekabete bırakmıştır.

Uluslararası ticari faaliyetler, kültürel etkileşimleri beraberinde getirir. Milletler ve bireyler birbirlerini daha iyi tanımaya çaba gösterirler. Birbirini tanıma ve farklı yerler görme arzusu turizm olarak vücut bulur.

Zaman içerisinde turizm gelişmiş, çeşitli alt başlıklara ayrılmış ve başlı başına bir sektör olmuştur.

“Bacasız Fabrika” olarak adlandırılan turizmin Türkiye ekonomisine katkısı ciddi boyutlara ulaşmış ve merkezi hükümetin önceliklerinden biri haline gelmiştir. 2005 yılı rakamlarına göre turizm gelirleri rekor kırarak 18.1 Milyar Dolara ulaşmıştır. Bu rakam, 22 Milyar Dolarlık cari açığın finansmanı açısından hayati bir rol oynamaktadır.

Geçtiğimiz yıl ülkemize gelen turist sayısı, yirmi milyonun üzerindedir. Türkiye'nin içinde bulunduğu bölgede ve dünyada yaşanan türlü olumsuzluklara rağmen bu sayının her geçen yıl daha da artması beklenmektedir.

Ülkemize gelen yabancı turistlerin büyük bir çoğunluğu (% 50 civarı) gezi ve eğlence amaçlı olarak gelmektedir.

Kalan yüzde ellilik kısım turizmin alternatif kolları arasında bölünmektedir.

Bu alternatifler arasında Kültür Turizmi, Kongre Turizmi, Din Turizmi ve Sağlık Turizmi başta gelir.

Kültür Turizmi amaçlı gelen yabancı turist sayısı bir milyonun biraz üzerindedir ve bu sayı, genel toplamın % 7'si civarındadır.

Birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan yurdumuzun tarihsel ve kültürel zenginliği göz önüne alındığında; bu rakam, çok yüksek bir potansiyele sahip kültür turizmi alanı için oldukça düşük kalmaktadır.

Kültür Turizmindeki bu potansiyelin canlandırılması ve ekonomiye kazandırılması, tarihsel öneme sahip anıt, bina, arkeolojik alan, müze ve benzerlerinin gerekli çalışmalar yapılarak ziyaret edilebilir hale getirilmesi ile mümkündür.

Kültür Turizminin en önemli müşteri grubunu, yüksek gelir düzeyine sahip yabancı turistler oluşturur.

Gelir düzeyi iyi olan bu kişiler, kimi zaman doğası, iklimi ve konaklama şartları uygun bir bölgede tatillerini geçirirler; kimi zaman ise gemilerle seyahat etmeyi tercih ederler.

Avrupa ve Amerika'da yaygın olan kruvaziyer turizmi, ülkemizde de önem kazanmaya başlamıştır. Büyük denizcilik firmalarının destinasyonlarında, Türkiye'deki limanların sayısı artmaktadır.

Birkaç yıldır Odamızda yürütülen çalışmalar sayesinde İzmir, kruvaziyer gemilerin uğradığı bir liman haline gelmiştir.

İlk kruvaziyer gemi 2004 yılının Mayıs ayında İzmir Limanı'na demir atmıştır.

2004 yılının Mayıs ve Aralık ayları arasında 32 sefer düzenlenmiş ve 77 bin yolcu İzmir'i ziyaret etmiştir.

2005 yılının Mayıs ve Kasım ayları arasında ise 26 sefer düzenlenmiş ve 60 bin kadar yolcu gelmiştir.

2006 yılında ise 94 sefer programa alınmıştır. Bu oldukça önemli bir gelişmedir. İki yıl içerisinde sefer sayısı üç kat artmıştır.

Bu rakamlar 2006 yılı içerisinde 200 binden fazla yüksek gelir düzeyine sahip turistin İzmir'i ziyaret etmesi anlamına gelmektedir.

Kruvaziyer gemi turizminin, kentin ticari hayatında yarattığı canlanmanın yanı sıra, kültür turizmine doğrudan etkileri vardır.

Kruvaziyer gemi turizminin başlamasından önce, 2003 yılında İzmir Müze Müdürlüğü'ne bağlı müzeleri gezen yabancı turist sayısı 7.644'tür. 2004 yılında bu rakam 17.937'ye ulaşmıştır. Bu rakamın %80'i Mayıs ayından sonra gerçekleşmiştir.

Kruvaziyer turizminin başladığı 2004 yılının Mayıs ayında müzeleri ziyaret eden turist sayısı bir önceki yılın Mayıs ayına göre 4 kat artış göstermiştir.

2005 yılında ise müzeleri ziyaret eden yabancı turist sayısı 25.000 kişiye ulaşmıştır.

Bu yıl gelecek gemi sayısının 3 kat arttığını göz önünde bulundurduğumuzda, müzeleri ziyaret edecek yabancı turist sayısının da üç kat artacağını varsayabiliriz. Böylece, 2006 yılında, müzeleri, en az 75.000 yabancı turist gezecek demektir.

Turist sayısındaki artışın gişе gelirlerine yansımalarını ele alırsak; 2003 yılında, müzelerimize gelen yerli ve yabancı turist sayısı 105 bin civarında olup elde edilen gişе geliri 21.475 YTL'dir.

Ziyaret eden kişi sayısına bakıldığında gişе gelirininki düşük kalması, ücretsiz giriş yapan yerli turist sayısından kaynaklanmaktadır.

2004 yılında ziyaretçi sayısı 120 bin, elde edilen gelir ise 71.000 YTL civarındadır. Bu gelirin önemli bir bölümü yabancı turistlerden elde edilmiştir.

2005 yılında ziyaretçi sayısı bir önceki yıla göre bir miktar artarak 126 bine, elde edilen gelir ise 80.000 YTL'ye ulaşmıştır.

2006 yılı için 75.000 yabancı turist geleceğini düşünürsek, elde edilecek kazancın 250 bin YTL'yi aşması beklenebilir.

Kültür turizminin gelişimi anıtsal, tarihi ve arkeolojik yapıların ortaya çıkarılmasına; kültür mirasının ziyaret edilebilir hale getirilerek dünya insanların paylaşımına sunulmasına bağlıdır.

Bu anlamda, uzun yıllar kent merkezine yabancı turist çekmek konusunda sıkıntı çeken İzmir için yapılan ve yapılacak olan çalışmalar önem kazanmaktadır.

Bu konudaki başarılı örneklerden biri İzmir'in Namazgah Semtinde bulunan Smyrna Agora'sıdır.

Uzun yıllar kentin merkezinde atıl durumda kalmış olan Agora, yoğun çabalar ve kentin ortaya koyduğu dayanışma sayesinde ziyaret edilebilir duruma getirilmiştir.

Bu sayede Agora, kentin kültür turizminin önemli bir parçası haline gelmiştir. Ziyarete açıldığı tarihten bugüne, her yıl, ziyaretçi sayısı önemli oranda artmaktadır.

Agora Ören Yeri	Ziyaretçi Sayısı	Gişе Geliri (YTL)
2003 yılı	5.313	5.000
2004 yılı	10.919	26.500
2005 yılı	16.604	30.800

Agora'nın 30.800 YTL'ye ulaşan gişе geliri, 2005 yılında İzmir Müze Müdürlüğü'ne bağlı müzelerin elde ettiği gelirin % 40'ını oluşturur.

Kruvaziyer gemi ile gelen yüksek gelir düzeyine sahip turistlerin Agora'yı ziyaret etmek istemesi, turistlerin Limandan Agora'ya kadar olan bölgede alışveriş yapması anlamına gelir. Bu, bölge esnafının yüzünü güldüren bir faktördür.

İzmir’de arkeolojik kazıların sayısının artması, kazı alanlarının Açık hava müzesi haline getirilmesi, tarihi binaların restorasyonunun ve konservasyonunun yapılarak korunması ile birlikte tarihi ve kültürel zenginliklerimiz görsel açıdan doyurucu hale gelecektir.

EXPO 2015 adaylık sürecinde kentin kültürel ve tarihi zenginliklerinin günışığına çıkarılması ve sergilenmesi oldukça önemlidir. Bunun yanında, kent estetiğinin korunması ve estetik değere sahip özellikli binaların yapılması artı değer sağlayacaktır.

Tüm bu çalışmaların projelendirilmesi ve gerçekleştirilmesi aşamasında İzmir Halkı’nın vereceği destek belirleyici bir rol oynayacaktır.

Kaynaklar:

- ◆ İzmir Ticaret Odası Arşivi
- ◆ İzmir Müze Müdürlüğü
- ◆ TÜİK- Türkiye İstatistik Kurumu